

Terve Kalkkuna -hankkeen opintomatalla Kanadassa tutkittiin erityisesti kylmän ajan ilmanvaihtoa. Matkalla oli lähes neljännes suomalaisista kalkkunatuottajista.

tamoiden koko vaihtelee 8 000 – 10 000 emoon ja ne sijaitsevat 1,5 tunnin ajomatkan päässä hautomosta. Tuotannossa käytetään raskasta kanalinjaa, jota munitetaan 28 – 30 viikkoa, siitoskukkolinja on sama kuin Suomessa.

Untuvikkoja tuotetaan 10 miljoonaa vuodessa. Hautomo on Kanadan läntinen ja se toimittaa untuvikkoja Manitobaan ja koko läntiseen Kanadaan. Lisäksi untuvikkoja ja munia myydään USA:n puolelle. Koska USA:ssa tilat haluavat ostaa lähinnä kukkountuvikkoja, Manitoban alueella kasvatetaan lähes pelkästään kalkkunakanoja.

Bioturvallisuus korostunut

Manitoban alueen kalkkunasta puolet tuotetaan uskonnollisissa hutteriittiyhteisöissä. Vierailukohteissamme tuotettiin kalkkunan lisäksi sianlihaa, broileria ja kanamunia. Tiloilla oli myös peltoviljelyä ja teollista tuotantoa.

Kaikki kolme vierailukohdettamme kasvattivat pelkästään kanaa. Kertatoimitusmäärä vaihteli 14 000 untuvikosta aina 28 000 untuvikkoon saakka. Lintujen nokat ja varpaat typistetään hautomolla. Hautomolla untuvikoille annetaan myös asiakkaan toivomat rokotukset, kuten Marek.

Kaikki tilat rokottivat linnut HE:tä vastaan ja osa antoi myös e.coli-rokotteen. Antibiootteja annetaan eläinlääkärin määräämänä. Lääkityksen yleisimmät syyt liittyvät e.coliin ja siitä aiheutuviin ongelmiin, kuten jalkavikaan.

Kasvatusaika vaihtelee asiakkaan tarpeesta riippuen 8:sta 14 viikkoon. Kasvatusaikainen kuolleisuus on 4-5 %. Kanoilla ei ole teurastamolla juurikaan hylkyjä, jonkin verran osapoistoja tehdään.

Tuottajahinta perustuu lintujen elopainoon, joka määritetään ajamalla rekka teurastamolle vaa'an kautta.

Viimeisten viiden vuoden aikana tiloilla

on kiinnitetty yhä enemmän huomiota bioturvallisuuteen – tähän ei suinkaan ollut syynä salmonella, vaan lintuinfluenssan pelko.

Savilattia hämmästytti

Kaikki kasvattamot olivat puurunkoisia rakennuksia. Ulkoseinä ja katto olivat peltiä ja vanhemmissa rakennuksissa sisäseinät olivat vanerilevystä. Uusissa kasvattamoissa myös sisäseinät olivat peltiä. Eristys oli lasivillaa.

Lämmittämiseen käytetään maakaasua. Lattiat olivat yleensä betonia, mutta joihinkin erikoisuuksiinkin törmäsimme. Yhdessä uusimmista kasvattamoista lattia oli savea, mikä herätti paljon keskustelua ja ihmettelyä nimenomaan bioturvallisuuden kannalta.

Savilattiaiset hallit pestään niin, että pehku on sisällä imien pesuveden. Märkä pehku poistetaan pesun jälkeen ja savinen maaperä kalkitaan ennen uuden parven tuloa.

Teuraskuljetuksessa käytetään rekkoja, joissa on kiinteät häkit. Kalkkunatiloilla on oma lastauskalusto kuljetinhihnoineen.

Larry Kleinsassel kertoi, että kasvattamoissa oli 80- ja -90-luvuilla tyypillisesti alipaineilmastointi, jossa korvausilma otettiin seiniltä ja poistot olivat seinillä tai katossa. Lämmityspotket olivat seinillä tuloluukkujen alapuolella.

Kesäaikainen ilmastointi hoidettiin poikkaisilmastointina, jolloin koko seinä saatiin avata. Sivuluukut olivat kuitenkin hankalia leveydeltään yli 18 metrin halleissa. Korkeallakin ilmavirralla tuloilmasta 10 prosenttia putoaa suoraan alas, kondensoituu ja kastelee pohjan.

Seinässä oleva poisto on Kleinsasselin mukaan hyvä, kun tarvitaan volyyminä, mutta talvella, jolloin mennään minimi-ilmanvaihdoon, se toimii huonommin.

Kosteus ohjaa ilmastontia

Uudemmissa kasvattamoissa ilmanvaihto on järjestetty toisin. Lämmityspotket (finnpipe eli spiraaliputki) on asennettu kattoon tuloluukkujen eteen ja alapuolelle vähintään 50 cm. Talviaikoina korvausilma otetaan välikatosta ja suunnataan lämmityspotkien ylitse hallin seinää kohti. Näin ilma sekoit-

tuu kasvattamoilmaan mennessään kohti seinää, palaten ja poistuen hallin keskellä olevista poistoyksiköistä.

Tuloaukkojen ollessa välikatossa pitää räystään alla olla ilma-aukkoa vähintään 1,7 kertaa kattoluukkujen pinta-ala. Katossa olevat tuloluukut ovat hyvät, koska talvella saadaan välikatolta esilämmitettyä ilmaa. Kesällä käytössä on tunneli-ilmanvaihto – tällöin jättipuhaltimet ja jättitulot otetaan käyttöön.

Merkillepantavaa oli, että ilmastointia säädettiin kosteuden mukaan. Tavoite on 55 – 60 % suhteellinen kosteus. Tämän melko alhaisen tavoitearvon perusteluna oli, että kosteutta on vaikea hallita ja lähes mahdotonta poistaa, mikäli se pääsee liian korkeaksi. Pölyn hallitseminen on helpompaa.

Alkukasvatusvaiheessa ilmanvaihtoa käytettiin ylipaineella, jolloin saatiin kasvattamon lämpötila tasaiseksi. Ylipaine tuo kuitenkin helposti kosteutta halliin, joten sen käytössä tulee olla tarkka ja siirryä alipaineeseen viimeistään untuvikkojen ollessa 10 päivää.

Ilmanvaihdossa painotettiin ilman liik-

keen merkitystä. Sekoitusyksiköt on sijoitettava niin, että ilmavirta ei koskaan osu lintuun. Sekoituspuhaltimia suosittiin, koska niillä saadaan tehokkaasti poistettua kosteutta pehkusta, korjattua puutteita ilmanvaihdossa ja lämpötila hallissa pysymään tasaisena.

Luonnonaineita juomaveteen

Ensimmäiset kolme viikkoa untuvikoille annetaan mureista tehdasrehua, jossa on valkuaista 29 prosenttia. Kaikki tilat, joilla vierailimme, valmistavat tätä vanhempien kalkkunoiden rehun itse. Rehusepti, kivennäiset ja vitamiinit (premixit) ostetaan ulkopuolelta, muuten käytetään tilan omaa viljaa.

Rehussa ei ole kalajauhoa eikä eläinrasvaa. Osa tiloista kerää ravintoloiden paistorasvan rehun raaka-aineeksi. Omasta rehutehtaasta tuleva rehu on jauhomaista mash-rehua.

Kaikilla tiloilla lintujen juomavettä käsiteltiin sekä hapottamalla että klooraamalla. Veteen voidaan lisätä aromaattisia öljyjä, elävää bakteeria ja muita ”luonnontuotteita” tarkoituksena edistää suolistoterveyttä ja ehkäistä kolin puhkeamista.

10 KALKKUNAFAKTAA MANITOBASTA

1. Kanadassa kalkkunatuotanto on kiintiöity. Manitobassa ei ole tällä hetkellä kiintiöitä tarjolla, joten alalle haluavan pitää ostaa kalkkunatila kiintiöineen.
2. Teuraskasvattajia on 49, siitosmunantuottajia 6. Keskimääräinen tuotantokiintiö on 160 000 elopainokiloa/vuosi (600 000 – 60 000 kg).
3. Osa tiloista vie kiintiön ulkopuolella kalkkunoita teurastettavaksi USA:n puolelle.
4. Kolmella tilalla tuotetaan free range -kalkkunoita, mutta niitä ei markkinoida erikseen.
5. Manitobassa on vain yksi kalkkunateurastamo, osuustoiminnallinen Granny. Osuuskunta sulautui Ontariossa sijaitsevaan isompaan osuuskuntaan.
6. Manitoba toimittaa untuvikkoja ja siitosmunia koko läntiseen Kanadaan ja myös USA:an.
7. Kolme rehutehdasta tuottaa kalkkunarehua.
8. Kulutus on siirtymässä yhä enemmän prosessoituihin Quick/Fast -tuotteisiin. Kokonaisuudessaan myydyt kalkkunan markkinat edelleen isommat kuin prosessoitujen lihan. Kokonaista piestä, 5 – 6 kilon kalkkunaa markkinoidaan broileri-nimellä.
9. On farm food safety -järjestelmä vahvistuu. Lintuinfluenssa herätti kalkkuna-alan koko Kanadassa kiristämään hygieniakäytäntöjä, ja tila-auditointeja tehdään säännöllisesti.
10. Tuottajilta kerätään rahaa markkinointijärjestö Manitoba Turkey Producersille teurastamon kautta. Sen vuosibudjetti on 5 miljoonaa Kanadan dollaria (3,5 miljoonaa euroa).